

ถึงจะแก้กันอีกสักกี่มาตราก็แก้ปัญหาไม่ได้

หน้าต่างความคิด

● เกียรติอนันต์ ส้วนแก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิตย์

ในตอนต้นของหนังสือเรื่อง **Why Nations Fail : The Origins of Power, Prosperity, and Poverty** ของดาร์อน อาเซมอกลู และเจมส์ โรบินสัน ยกตัวอย่างเมืองสองเมืองที่อยู่ติดกันที่ชายแดนของอเมริกาและเม็กซิโก ซึ่งพลเมืองของทั้งสองเมืองนี้ส่วนใหญ่เป็นคนละตินอเมริกาเหมือนกัน แต่พอข้ามเส้นแบ่งเขตแดนของอเมริกาไปเมืองติดกันในเม็กซิโก สภาพความเป็นอยู่ต่างกันราวฟ้ากับดิน ผู้เขียนใช้ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่า คนกลุ่มเดียวกัน หากอยู่ในโครงสร้างเชิงสถาบันที่ต่างกัน ย่อมมีชะตาชีวิตที่ต่างกันได้ ซึ่งถ้าใช้เกณฑ์เดียวกันในมาประเมินความพยายามในการแก้กฎหมายของทาสอเมริกาผู้ทรงเกียรติ บอกได้คำเดียวว่า สอพลอ!

เมื่อแปดปีก่อน จอร์จ บุช ต้องพลาดทำให้

กับโอบามา เพราะบุชและทีมงานได้สร้างความเสียหายและความวุ่นวายให้กับสหรัฐและสังคมโลกไม่น้อย โดยเฉพาะความเสียหายในทางเศรษฐกิจและปัญหาการก่อการร้าย ในช่วงนั้นนักวิเคราะห์หลายคนเชื่อว่า ความเสียหายระดับนี้อาจทำให้บุชอยู่ไม่ครบสมัยแรกเสียด้วยซ้ำ แต่สุดท้ายเขาก็ยังอยู่ได้จนครบวาระ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนอเมริกันมีน้ำอดน้ำหนากับความเสียหายได้ก็เพราะพวกเขาให้ความสำคัญกับสถาบันมากกว่าตัวบุคคล เพราะตัวบุคคลนั้นเปลี่ยนได้ทุกสี่ปี แต่ระบบการเมืองต้องอยู่คู่กับประเทศตลอดไป การทำลายระบบเพียงเพื่อถอดถอนคนคนหนึ่งซึ่งสร้างความเสียหายให้กับประเทศ เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของระบบการเมืองทั้งระบบ เมื่อถูกทำลายได้ครั้งหนึ่งก็หมายความว่าต้องมีการตั้งขึ้นและสามตามมา หากเกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขึ้นนี้อีก

ประเทศไทยซึ่งอยู่อีกฟากหนึ่งของโลกตอนนี้ยังมีแต่ความสับสน ดูไม่ออกเลยว่าทิศทางการเมืองจะไปทางไหน คำกล่าวของความรุนแรงและความสับสนวุ่นวายปรากฏให้เห็นเป็นรายวัน สังคมไทยยึดเอาการเมืองของอเมริกาเป็นต้นแบบในการพัฒนาทางการเมือง (ทั้งที่ในบางมิติ การเมืองในอเมริกาไม่ได้สวยงามเลย) เวลาการเมืองไทยเลยก็มีกระแสอาฆาตฐาน

การเมืองแดนอินทรีมาเป็นบรรทัดฐานวัดความก้าวหน้าของเรา ทั้งที่ในทางปฏิบัติแล้ว สิ่งที่เราทำนั้นตรงกันข้ามกับสหรัฐแบบหน้ามือเป็นหลังมือ เรายึดถือกับตัวบุคคลมากกว่าระบบ นายคนไหนไม่ถูกใจก็รวมตัวกันประท้วงไล่ มีรัฐธรรมนูญใหม่ แก้รัฐธรรมนูญเก่าก็ไม่รู้จักครั้งต่อครั้ง จนการแก้ไขรัฐธรรมนูญกลายเป็นเรื่องธรรมดา วัดกันที่ใครก็เลยรู้สึกว่าการเมืองบ้านเราไปไม่ถึงดวงดาวเสียที

หากเรามองโดยใช้กรอบของเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก ซึ่งเชื่อว่า คนทุกคนมีเหตุผล การตัดสินใจตั้งอยู่บนการเปรียบเทียบผลประโยชน์เสียของการต้องเลือกระหว่างการรักษาระบบการเมืองเอาไว้กับการยอมให้ผู้นำประเทศไปอยู่ต่างประเทศต่อไป พฤติกรรมทางการเมืองไทยก็เป็นเรื่องที่เราเข้าใจได้ และอนาคตของการเมืองไทยก็ไม่ได้มืดมิดหมดทางไป ตรงกันข้าม เมื่อใช้กรอบการมองแบบนี้ เราสามารถจะมองเห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์ ถึงแม้มันจะยังอยู่อีกไกลก็เถอะ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา รัฐยังมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจค่อนข้างมาก นโยบายของรัฐส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ

ของระบบเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนยังขึ้นอยู่กับการจัดสรรเงินของรัฐว่าจะเอาไปใช้ทางไหน จะออกกฎหมายอะไรมา รัฐวิสาหกิจและธุรกิจใหญ่ๆ เพียงไม่กี่แห่งก็เป็นผู้ครองตลาด ในทางปฏิบัติแล้ว ธุรกิจเหล่านี้แทบจะมีอิสระโดยสมบูรณ์ในการแสวงหากำไร สามารถผลักภาระทางการเงินให้กับผู้บริโภคโดยไม่ต้องห่วงปัญหาด้านข้อกฎหมาย ประชาชนจะรู้สึกถึงผลกระทบจากสิ่งเหล่านี้แทบจะทันทีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

พฤติกรรมการคอร์รัปชันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่กลายเป็นต้นทุนในการปล่อยให้คณะรัฐบาลทำงานต่อไป หากการคอร์รัปชันไม่สร้าง

ความเดือดร้อนให้กับประชาชนและระบบเศรษฐกิจจนเกินไปนัก ก็เป็นเรื่องพอจะยอมรับกันได้ เมื่อใดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์เหล่านี้สร้างความเสียหาย หรือมีแนวโน้มจะสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงในระยะเวลานานใกล้ ประชาชนจะรู้สึกเป็นเดือดเป็นร้อนกับสิ่งที่เกิดขึ้น หากความเสียหายในระดับเดียวกันแต่เกิดขึ้นในอนาคตที่ไกลออกไป ความรู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจก็จะไม่รุนแรงเหมือนกับผลกระทบในปัจจุบัน การจะลุกขึ้นมาขับไล่รัฐบาล กดดันให้

นายกรัฐมนตรีลาออก ก็มีต้นทุนของมัน การล้มล้างระบบหมายถึงสังคมต้องถอยหลัง เริ่มต้นนับหนึ่งทางการเมืองการใหม่ แล้วยังมีความเสี่ยงของการหนีเสือปะจระเข้ เพราะไม่ว่ารัฐบาลชุดใหม่จะดีกว่าชุดเก่าหรือเปล่า

สำหรับในกรณีของประเทศไทยนั้น นักการเมืองที่เป็นตัวเลือกมีแต่หน้าเดิมๆ จะเลือกใครเข้าไป หัวหน้าพรรคไหนจะเป็นนายก ผลก็อาจจะไม่ต่างกันมากนัก เพราะฉะนั้น หากเลือกรักษาระบบเอาไว้ ปล่อยให้ระบบทำงานต่อไปได้ รอให้ครบวาระ แล้วเลือกกันใหม่ เลือกตั้งกันอีกก็รอบคนที่เข้ามาส่วนใหญ่ก็เป็นคนกลุ่มเดิม จึงไม่เห็นประโยชน์ว่าจะรักษาระบบไปทำไม

หรือว่าสังคมไทยจะหมดหวังเสียแล้ว?

หากเอาบรรทัดฐาน ณ เวลาหนึ่งของอเมริกามาเป็นตัววัด ก็น่าจะเป็นเช่นนั้น...

แต่...ประเทศไทยไม่ใช่สหรัฐอเมริกา...

ประวัติศาสตร์ของเราแตกต่างกับอเมริกาแบบเทียบกันไม่ได้เลย...การเอาอเมริกามาเป็นไม้บรรทัดวัดความก้าวหน้าอาจไม่เหมาะสม

สังคมไทยกำลังเรียนรู้ การเรียนรู้ทางสังคมนั้นใช้เวลามากกว่าการเรียนรู้ของคนหนึ่ง บางครั้งอาจต้องใช้เวลามากกว่าหนึ่งชั่วคน

กว่าประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคมจะเรียนรู้บทเรียนทางการเมือง ซาบซึ้งว่า การปล่อยให้ชะตากรรมขึ้นอยู่กับคนไม่กี่คน การปล่อยให้ทางการเมืองทำอะไรก็ได้ตามใจ การเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ไม่สนใจติดตามพฤติกรรมของคนที่เราเลือกเข้าไป เพราะคิดว่าไม่ได้กระทบกับตัวเองโดยตรง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองทั้งสิ้น

สังคมไทยกำลังเรียนรู้จากบทเรียนต่างๆ เราเริ่มรู้แล้วว่า หากรัฐบาลเก่งจริง เราคงไม่ต้อง

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 145,530
Ad Rate: 1,500

Section: First Section/ทัศนะวิจารณ์

วันที่: ศุกร์ 5 เมษายน 2556

ปีที่: 26

ฉบับที่: 8961

หน้า: 11(กลาง)

Col.Inch: 54.85

Ad Value: 82,275

PRValue (x3): 246,825

คลิป: สีสี่

คอลัมน์: หน้าต่างความคิด: ถึงจะแก้กันอีกสักกี่มาตราก็แก้ปัญหาไม่ได้

มาถอนหายใจกันรายวัน หากรัฐบาลมีวิสัยทัศน์
ลูกหลานเราน่าจะมีโอกาสได้เรียนสูงๆ มีอนาคต
ที่ดี หากเราให้โอกาสคนดีได้เข้าไปทำงานเพื่อ
บ้านเมืองมากขึ้น คนไทยคงไม่ต้องหลังเลียด
เสียน้ำตากันมากเหมือนที่ผ่านมา

บทเรียนเหล่านี้คือสิ่งที่กำหนดทางเดินให้
กับการพัฒนาประชาธิปไตยในบ้านเรา แม้จะ
ไม่เหมือนกับประเทศอื่น แต่เราก็กำลังมุ่งหน้า
ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ล้มบ้าง ถอยหลังบ้าง
อย่าไปท้อใจ เพราะการพัฒนาประชาธิปไตย
ในภาคปฏิบัติเป็นแบบทางใครทางมัน แต่
ที่แน่ๆ การแก้ไขรายมาตรา ที่ไม่ได้นำมาซึ่ง
โครงสร้างเชิงสถาบันที่ดีขึ้นแบบที่หากันอยู่ใน
ตอนนี้ ต่อให้แก้แค่ไหนสักแค่ไหน สุดท้ายก็ยัง
ลงเอยเหมือนเดิม